

Prima instanță: Judecătoria Orhei, judecător E. Buzu

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru

ÎNCHEIERE

29 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător – Svetlana Filincova,

Judecători –

Iurie Bejenaru, Maria Gervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către ÎM „Standard Vin Plus” SRL, prin intermediul reprezentantului avocatul Vasile Leu, a recursului declarat de către ÎI „Tanasiev V.” împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 iulie 2017, prin care au fost respinse apelurile ÎM „Standard Vin Plus” SRL și a ÎI „Tanasiev V.”, și menținută hotărârea Judecătoria Orhei din 19 iulie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a ÎI „Tanasiev V.” către ÎM „Standard Vin Plus” SRL cu privire la încasarea datoriei; la acțiunea reconvențională a ÎM „Standard Vin Plus” SRL către ÎI „Tanasiev V.” cu privire la declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare și încasarea prejudiciului material și moral,

c o n s t a t ă:

La 28.01.2013, reclamantul ÎI „Tanasiev V” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM „Standard Vin Plus” SRL privind încasarea datoriei, penalității și a prejudiciului neacoperit de clauza penală.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 01.05.2012, au încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. O1-05/12, cu ÎM „Standard Vin Plus” SRL, conform căruia ÎI „Tanasiev V” a vândut, iar ÎM „Standard Vin Plus” SRL a cumpărat preparate de uz fitosanitar (fungicide, insecticide și etc.). În baza contractului dat, la 01.05.2013 și la 26.05.2013, reclamantul a realizat cumpărătorului marfă în sumă de 291 701,17 de lei, care nu a fost achitată.

La 03.12.2012, au fost expediate reclamație cumpărătorului, prin care a solicitat achitarea totală și a adus la cunoștința pârâtului faptul că, în caz de neachitare, în afară de clauza penală va fi calculată și dobânda de întârziere, conform art. 619 din Codul civil RM, și cheltuielile juridice.

Reclamațiile au fost recepționate la 04.12.2012 și la 05.12.2012, dar au fost lăsate fără răspuns, iar deoarece pârâtul de fapt a refuzat executarea obligațiilor contractuale, cere încasarea din contul pârâtului a sumei datorate în mărime de 291

701,17 de lei și în conformitate cu pct. 5.3. al contractului, penalitatea pentru perioada din 01.12.2012 până la 14.02.2013, 45 de zile în mărime de 0,1% din suma datoriei, ce constă $13\ 126,54\ \text{lei} = 291\ 701,17\ \text{lei} \times 0,1\% \times 45\ \text{zile}$, și cheltuielile judiciare.

La 13.03.2014, reclamantul a concretizat cerințele și a solicitat de a încasa de la pârât suma datoriei - 291701,17 lei, penalitatea pentru perioada din 01.12.2012 până la 13.03.2013, 59 de zile în mărime de 0,1% din suma datoriei, ce constă 16626,95 lei - $291701,17\ \text{lei} \times 0,1\% \times 59\ \text{zile}$, dobânda de întârziere 13,5% - 11.004,71 lei și cheltuielile judiciare pentru asistența juridică - 4000,00 lei, în total 336459,37 lei (f.d.34).

La 06.10.2013, reclamantul repetat a concretizat cerințele și a cerut suplimentar de a încasa de la pârât: penalitatea pentru perioada din 19.04.2013 până la 05.10.2013, în sumă de 52 506,22 lei, dobânda de întârziere pentru perioada de la 01.12.2012 până la 05.10.2013 - 24 065,82 lei și cheltuielile judiciare pentru asistența juridică - 4270,00 lei, iar în total 385 642,04 lei (f. d. 110-111).

Cerințe suplimentare reclamantul a înaintat la 25.11.2013 și a cerut încasarea penalității contractuale pentru 50 de zile, pentru perioada de la 06.10.2013 până la 26.11.2013 - 14 585 lei; dobânda de întârziere pentru perioada din 06.10.2013 - 26.11.2013 - 5 094,78 lei, în total suma pentru încasare este de 405 322,82 lei (f. d. 14-115).

La 21.07.2015 ÎI „Tanasiev V” a prezentat suplimentar cerințele privind încasarea clauzei penale și a solicitat încasarea 611 372,00 lei, dintre care datoria în suma de 291 701,00 lei, clauza penală în suma de 132 723,00 lei și pierderi neacoperite de clauza penală în suma de 186 948 lei.

Suplimentar, a invocat că în urma neexecutării contractului și afectării circulației de comerț, au pierderi în perioada 2012-2015, în 2012 au avut așteptările în primirea în termen a sumei de 291 701,17 lei (14 763,44 dolari SUA). În urma încălcărilor obligațiilor contractuale din partea pârâtului în 2012 nu au primit venit de 43 755 lei, 15% din suma neachitată.

În 2013, luând cursul valutar de 12,31 lei pentru 1 dolar SUA, marfa neachitată a avut prețul de 1763,44 dolari SUA $\times 12,3113 = 304864\ \text{lei}$, corespunzător nu au primit venit de 45 730 lei, 15 % din marfa neachitată, în 2014, luând cursul valutar 13,4826 lei pentru 1 dolar SUA, marfa neachitată a avut prețul de 24 763,44 dolari SUA $\times 13,4826 = 333\ 869\ \text{lei}$, corespunzător nu au primit venit 50 080 lei, 15% din suma neachitată, în 2015 cursul valutar 19,0526 lei pentru 1 dolar SUA, marfa neachitată a avut prețul de 24 763,44 dolar SUA $\times 19,0526 = 471\ 807\ \text{lei}$.

Adică venitul ratat în anii 2012, 2013 și 2014 constă din 43 755 lei + 45 730 lei + 50 080 lei = 139 565 lei. Pierderile generale pentru anii 2012-2015 constituie 611 372 lei = 471 807 lei + 139 565 lei, din care 291 701 lei - datoria contractuală în anul 2012, iar suma de 319 671 lei - prejudiciul din cauză încălcării condițiilor contractului.

Dat fiind faptul că, în opinia reclamantului, clauza penală nu acoperă pe deplin prejudiciu total, conform normelor art. 602 alin. (1) și (2), 607 alin. (1), 61 alin. (1), (2) și (3), 619, 585, 624 alin.) și (3) și 626 alin. (3) din Codul civil RM,

dânsul a solicitat de a lua în considerație și schimbarea bruscă a cursului valutar și de a încasa de la ÎM „Standard Vin Plus” SRL în folosul ÎI „Tanasiev V” suma de 611 372 lei, inclusiv 291 701 lei - datoria contractuală la data 01.12.2012, 132 723 lei - clauza penală, 186 948 lei - prejudiciul neacoperit de clauza penală.

La 02.11.2015, reclamantul a solicitat încasarea sumei de 586 767,47 lei, datoria fiind: 291 701,00 lei clauza penală fiind în mărime de 162477,00 lei, pierderi neacoperite de clauza penală - 129 223,51 lei.

La 26.01.2016, a solicitat clauza penală în mărime de 187 563,77 lei, pierderi neacoperite de clauza penală - 107 502,70 lei.

La 16.03.2016, a solicitat încasarea 828 784,00 lei, datoria fiind: 291 701,00 lei, clauza penală fiind în mărime de 202 148,00 lei la data de 16.03.2016, dobânzi de întârziere 162 276 lei - pentru perioada 01.01.2013-16.03.2016, pierderi neacoperite de clauza penală, prejudicial real - 172 659 lei.

La 16.05.2016 a solicitat încasarea sumei de 862 395 lei: - 291 701 lei datoria de bază, clauza penală fiind în mărimea 219 650 de lei la data de 16.05.2016, dobânzi de întârziere 178 385,14 lei pentru perioada 01.01.2013-16.03.2016, pierderi neacoperite de clauza penală, prejudicial real în sumă de 172 659 lei.

La 27.11.2013, ÎM „Standard Vin Plus” SRL, s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune reconvențională și a indicat că, la data de 01.05.2012, între ÎM „Standard Vin Plus” SRL și ÎI „Tanasiev V” a fost semnat contractul de vânzare-cumpărare nr. 01-05/12, prin care ÎI „Tanasiev V” s-a obligat să livreze preparate pentru protecția plantelor și îngrășămintele minerale, iar ÎM „Standard Vin Plus” SRL s-a obligat să recepționeze și să achite marfa primită în cantitatea și calitatea corespunzătoare, în modul stabilit de legislația în vigoare. ÎM „Standard Vin Plus” SRL consideră acest contract drept ilicit, având o clauză ilicită și un consimțământ viciat, pasibil recunoașterii nulității, reieșind din ansamblul următoarelor circumstanțe și motive.

În temeiul pct. 3.1 al contractului de vânzare-cumpărare, marfa se livrează conform anexei, care este parte inalienabilă a prezentului contract, iar potrivit pct. 3.2, vânzătorul, adică ÎI „Tanasiev V”, s-a obligat să elibereze documentele necesare prevăzute de legislația în vigoare: certificatul de conformitate și certificatul igienic. Vânzătorul, însă, a livrat marfa doar însoțită de facturile interne seria PA 0922451 din data de 8.04.2012, seria PA 0922453 din 24.04.2012, seria PA 0922454 din 4.05.2012, seria PA 0922456 din 14.05.2012, seria PA 0922458 din 28.05.2012, seria PA 0922459 din 13.06.2012, în baza cărora a eliberat două facturi fiscale seria HB 0010882 din 26.05.2012 și seria HB 0010881 din 01.05.2012.

Potrivit pct. 4.1 al contractului de vânzare-cumpărare nr. 01-05/12 din 01.05.2012 primirea mărfii conform calității se efectuează în baza certificatului de conformitate, iar cantitatea conform facturii. Pct. 8 al Regulamentului cu privire la recepționarea mărfurilor conform cantității și calității în Republica Moldova, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr.1068 la data de 20.10.2000, prevede că, în scopul asigurării calității mărfii livrate, creării condițiilor pentru recepționarea ei la timp și adecvată conform cantității și calității furnizorul este obligat să perfecteze

corect pașaportul tehnic, certificatul de conformitate, certificatul de calitate a mărfii și alte documente de forma stabilită, care confirmă calitatea mărfii.

Marfa nu a fost recepționată de către reprezentantul ÎM „Standard Vin Plus” SRL în partea calității.

În urma prelucrării de către angajații ÎM „Standard Vin Plus” SRL a culturilor agricole de măr cu marfa recepționată de la ÎI „Tanasiev V”, pe fructele de măr au fost depistate nereguli vizuale.

Astfel, reprezentanții ÎM „Standard Vin Plus” SRL au încercat să i-a legătură prin intermediul telefoniei mobile, însă fără nici un rezultat. La 20.09.2012, prin scrisoarea nr. 25, ÎM „Standard Vin Plus” SRL a înștiințat despre faptul că, în urma indicațiilor primite privind normele de administrare și a schemelor de tratament, rodul a fost compromis. Ca urmare, au solicitat soluționarea cazului în mod amiabil.

Concomitent, la 28.09.2012, inspectorul Inspectoratului General de Supraveghere Fitosanitară și Control Semincer, Ion Stegărescu, a întocmit Actul de control nr. 14, prin care a constatat că, fructele de măr au fost contaminate cu maladia rapănului. De asemenea, în partea descriptivă, s-a menționat că, prelucrarea efectuată împotriva acestei maladii, conform înscrisurilor în registru de folosire a preparatelor de uz fitosanitar, coincide cu datele buletinelor de avertizare eliberate de DRSFCS Orhei, și a concluzionat că preparatele care au fost puse la poziție pentru prelucrarea fructelor nu au fost de calitate și ca urmare s-a produs contaminarea fructelor cu maladia rapănului.

ÎM „Standard Vin Plus” SRL, a contactat telefonic administratorul ÎI „Tanasiev V” pentru a soluționa cauza amiabil, însă și de această dată el ignorând toate aspectele bunului simț a răspuns brutal la telefon.

Astfel, ÎM „Standard Vin Plus” SRL a întreprins toate măsurile stipulate în art. 167 lit. d) din CPC RM, documentele care confirmă respectarea procedurii de soluționare prealabilă a litigiului și prevederile art. 12 al Regulamentului cu privire la recepționarea mărfurilor conform cantității și calității în Republica Moldova, care prevede că, când se depistează manco sau marfa este de calitate inadecvată, în cazul necesității întocmirii actului bilateral, chemarea reprezentantului furnizorului este obligatorie.

La 12.02.2013, reclamantul ÎM „Standard Vin Plus” SRL a fost nevoit să efectueze o inspecție repetată a fructului de măr la compania SGS Moldova SA. Rezultatul acestei inspecții la fel a demonstrat faptul că, fructele de măr sunt infectate cu maladie și recolta de măr din anul 2012 a fost prelucrată pentru îngrășăminte minerale pentru sol, acumulând în așa mod prejudicii materiale enorme.

La 23.04.2013, marfa recepționată de la ÎM „Standard Vin Plus” SRL a fost prezentată la laboratorul de încercări, pe lângă Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al RM pentru a fi efectuată expertiza. Prin raporturile de încercări nr. 468, 469, 470, 471 din 25.04.2013 a fost demonstrat că preparatele testate nu corespund datelor firmei producătoare și nu conțin de facto ingredientele active. Potrivit prevederilor art. 19 al Regulamentului cu privire la recepționarea mărfurilor conform cantității și calității în Republica Moldova, rezultatele

controlului calității probelor se extind asupra întregului lot de marfă din care ele au fost luate.

ÎM „Standard Vin Plus” SRL susține că a procurat bunuri viciate, vicii care fac imposibilă utilizarea acestora conform destinației sale așa cum s-a așteptat cumpărătorul. Ca urmare, acțiunile ilegale și de rea-credință în comportamentul dolosiv și viclean a ÎI „Tanasiev V”, la semnarea contractului nr. 01-05/2012 din 01.05.2012, se încadrează în prevederile art. 228 din Codul civil RM, ceea ce duce la nulitatea absolută a contractului de vânzare-cumpărare nr. 01-05/2012 din 01.05.2012.

Prin hotărârea Judecătoria Orhei din 19 iulie 2016, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 iulie 2017, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de ÎI „Tanasiev V”, s-a încasat din contul ÎM „Standard Vin Plus” SRL în beneficiul ÎI „Tanasiev V” suma de 277 399 lei cu titlu de datorie și suma de 49 931 lei cu titlu de penalitate, în rest pretențiile ÎI „Tanasiev V” au fost respinse. S-a respins cererea reconvențională a ÎM „Standard Vin Plus” SRL către ÎI „Tanasiev V” privind declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 01-05/12 din 01.05.2012, încasarea prejudiciului material, prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, ca tardivă și neîntemeiată. S-a încasat din contul ÎI „Tanasiev V” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 10 690,37 lei.

La 13.09.2017, ÎM „Standard Vin Plus” SRL, prin intermediul reprezentantului avocatul Vasile Leu, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea încasării de ÎM „Standard Vin Plus” SRL în beneficiul ÎI „Tanasiev V” a sumei datoriei în mărime de 277399,40 de lei, penalității în sumă de 49931,89 de lei, și respingerii cererii reconvenționale a ÎM „Standard Vin Plus” SRL către ÎI „Tanasiev V” cu privire la declararea nulă a contractului de vânzare-cumpărare, în rest de a menține hotărârea primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la examinarea cauzei a aplicat eronat normele de drept material, decizia este bazată pe aprecierea greșită și arbitrară a circumstanțelor cauzei.

La 27.09.2017, ÎI „Tanasiev V” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea ce ține de respingerea pretenției ÎI „Tanasiev V” cu privire la încasarea datoriei în mărime de 14301,77 lei, a penalității în mărime de 178385,14 lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 46280 de lei.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel a examinat cauza cu încălcarea prevederilor art. 321 alin. (1), 322, 315, 316 din Codul civil, art. 46 din Constituție, art. 1 din Protocolul 1 al Convenției Europene.

La 27.11.2017, ÎM „Standard Vin Plus” SRL a depus referință la cererea de recurs a ÎI „Tanasiev V” prin care a solicitat ca recursul acesteia să fie declarat inadmisibil.

Analizând temeiurile invocate în cererile de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate de către

ÎM „Standard Vin Plus” SRL, prin intermediul reprezentantului avocatul Vasile Leu, și de către ÎI „Tanasiev V.”, ca fiind inadmisibile, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin.(1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.433 lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Dat fiind faptul că temeiurile declarării recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art.432, Completul reține că, reieșind din prevederile art.437 alin.(1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau acelor circumstanțe ale aplicării eronate ale normelor de drept material sau procedural, care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, criticile aduse de recurenți, însoțite de argumentarea circumstanțelor de fapt ale pricinii, percepute din propriul punct de vedere al recurenților, nu pot duce la admisibilitatea recursurilor, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art.432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă asupra reaprecierii probelor și circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de judecată.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursurilor, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

Se cere a fi precizat că, specific recursului declarat în condițiile secțiunii a 2-a, Capitolul XXXVIII, Cod de procedură civilă, este că recursul nu provoacă o rejudecare a fondului pricinii. Rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Abordarea recurenților în speță evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de judecată, iar argumentele recursurilor nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor instanței de apel, care ar impune declararea recursurilor ca fiind admisibile.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, iar recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, caracter care nu poate fi evidențiat de cererile de recurs în cauză.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin.(2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din

Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către ÎM „Standard Vin Plus” SRL, prin intermediul reprezentantului avocatul Vasile Leu, și de către ÎI „Tanasiev V.”

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Svetlana Filincova,

Judecători –

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas